

כותרת: נספח 1 - הזכות בשירות - מגש הכסף - לא

קורבנות של אף אחד (ענת דהור)

הכותב/ת: אייל מור יוסף (עורך)

מתוך חוברת הכנה לצה"ל: "מנהיגות ומעורבות בקרב בני הקיבוצים"

"..אז מנגד יצאו נערה ונער ואט אט יצעדו הם אל מול האומה
והאומה תעמוד, שטופת דמע וקסם, ותשאל- "מי אתם?" והשניים שוקטים, יענו לה- "אנחנו
מגש הכסף שעליו לך ניתנה מדינת היהודים."
כך יאמרו ונפלו לרגלה עוטפי צל, והשאר יסופר בתולדות ישראל..". (נתן אלתרמן)

בסוף שנת י"ב ניצבים כל נער ונערה אזרחי ישראל בצומת דרכים.
לפניהם האפשרות לצאת לשנת שירות, שנה אחת שבה ראיית העולם גדלה, ומתחילה להכיל
בתוכה את מעגלי החיים הגדולים יותר מ"עצמי".
לפניהם האפשרות לצאת לשירות צבאי משמעותי, בו יעצבו את דמותו המוסרית של צה"ל-
צבא ההגנה לישראל, בשירותם בחיילות השונים- בשטחים, בחינוך, בגבולות השלום, בעורף.
מי כלוחם, ומי כתומך לחימה.
ולפניהם אפשרות נוספת- להצטרף לרוב הדומם, האדיש. לרוב הרואה לפניו את טובתו
האישית. לא מסתכן, לא נותן.
הקטע "מגש הכסף" מציג את בני הנוער חללי מלחמת העצמאות כקורבן, עולה, שעל גבו
ניתנת לכל אזרחי ישראל את הזכות לקיים את חייהם בשגרה.
רבים גם היום תופסים את השירות הצבאי כבחירה להיות "מגש כסף" למען אחרים. האומנם
אנחנו קורבנות?

ציונות אינה מסתכמת עוד ביישוב הארץ ובניינה. היום ציונות בעיני היא בראש ובראשונה
ההתמודדות על דמותה וצלמה של האומה הזאת. על יחסה לחלשים, מדיניותה הכלכלית,
מוסר הקרב והקוד האתי שלה. בתוך כך נערך הקרב החשוב מכל- מי ייתן את הטון, מי יהיה
זה אשר עמדתו היום תעצב את המדינה מחר- האם יהיו אלה הגדולים ממני- הפוליטיקאים?
בעלי ההון? החזקים ובעלי התפקידים? אולי הרוב הדומם- שכן גם אי- בחירה היא בחירה?
הראוי לדמוקרטיה- שיתנו בה את הטון בעלי העמדה המוסרית. הצעירים. בני הנוער הערכיים,
שלא מציעים לעולם את הדרך הנבנית מטובת הנאתם הפרטית, אלא אלה הטהורים, בעלי
התשוקה לשנות, למרוד במוסכמות מתוך ראייה מפוכחת של מציאות ומתוך התשתית
הערכית שרכשו. מתוך ביקורת הנעשה. מתוך מוסר אוניברסאלי- מתוך טובת האדם.

אל מול המשברים הרבים הפוקדים אותנו כחברה, הולך ונעלם הקול הקורא לחיזוק
האלמנטים החברתיים- סולידריים- מוסריים במדינה. קולות רבים נשמעים היום בואקום
שנשאר- חלקם קוראים להרס הדמוקרטיה ולכינון משטר אחר, אפל יותר. חלקם קוראים
להתבצרות עצמית בנכסייך- דאגה לעצמך על חשבון אחרים, ניצול אחרים למען בצע כסף.
חלקם לוקחים את החוק לידיים- בצורת אקדח, בצורת סיסמאות החוצות את הקווים האדומים
של חופש הביטוי, חלקם בצורת אבן פשוטה.

לאורך השנה הקרובה- רבים מכם ישמעו את המילה "פראייר". אנשים יעברו למולכם וינסו להשכיח מכם את האמת באמתלות שווא, בכזבים. באידיאולוגיות שקר שכיוון הרס הדמוקרטיה, אולי אפילו הרס המדינה. אל מול האנשים העלובים האלו- עליכם לעמוד גאים, זוכרים בליבכם את ההבדל התהומי בין אדם הבוחר בחירה מוסרית וגדולה, החולם על האדם ואושרו בחברה מתוקנת, לבין אדם שנכנע למציאות, הטביע את עצמו בתוכה, ואינו מסוגל עוד להעפיל מעלה, אינו מסוגל לשנות- כי נחנק כבר בייאושו.

אינני תופסת את עצמי כקורבן של אף אחד. אדרבא- שירות משמעותי היא זכות שאין גדולה ממנה. הזכייה גדולה מהנתינה.

הזכות לצאת לשנה אחת, שנה נטולת לחצי התבגרות, נטולת מדידות וציונים, שנה שכל כולה קודש למוסר, נתינה ואהבת האדם- שנת השירות. הרווח האנושי לאורך השנה הזו גדול מכפי שניתן יהיה לאמוד אותו במילים- האושר בגילוי עולמות ומלואם של ילדים, קהילות בישראל רחוקים מהבית ומהתרבות אותה הכרת. הכרת הנוף האנושי הישראלי על כל גווניו. ההרגשה הזו היא חסרת תחליף.

הזכות הגדולה לשרת בצבא, בו מתחשל האופי, בו אתה לומד על בשרך דרך שבועות השטח לאהוב את נופי הארץ עבודה אתה נלחם, בו בקור ובקושי הפיזי אתה רוכש חברי נפש החולקים איתך את המסע. בו אתה הופך להיות שותף מלא ושווה זכויות בקהילת ישראל- בזכות, ולא בחסד.

אני זכיתי בשניהם- זכיתי להטביע חותם משמעותי על העולם הזה דרך שנת שירות. זכיתי לשרת בצבא בתפקיד קרבי משמעותי. זכיתי להיות אחת ממעטות שלא אמרו נואש מהמצב החברתי, ועדיין מצליחים לתת מעצמם לעולם- לתת מיכולותיהם וממרץ הנעורים שלהם לטובת צרכי השעה של המדינה.

בתום כל אלה- אני ניצבת זקופת קומה מול ארץ אבותי- מישירה אליה מבט ויודעת כי היא שלי. בזיעתי קניתי לי אותה. אינני קורבן, עשיתי זאת גם למען עצמי. איש לא הכריח אותי. בחרתי בדרך הזו, ונתתי לה את כולי.